

IGOR RUF / PEĆINA

Osvojivši Veliku nagradu XI. trijenala hrvatskoga kiparstva (2012.), laureat Igor Ruf stekao je pravo na samostalnu izložbu u sklopu sljedećega trijenala. Ocjenjivački sud XI. trijenala odabrao je od 124 autora mladog, tada još neafirmiranog umjetnika na samom početku profesionalne karijere. Veliku nagradu osvojio je za tri rada: *Wunderschön*; *Sjever, jug, istok, džem i boom*; i Prijedlog za spomenik protiv antisemitizma i rasizma u Austriji – Transforming the Lueger statue koji su se isticali konzistentnošću u izvedbi i ideji. Sva tri rada pripadaju mediju kiparstva i karakterizira ih suvremeni senzibilitet i, za tako mladog umjetnika, iznenađujući perfekcionizam izvedbe.

Naročito je dojmljiv objekt pod nazivom *Sjever, jug, istok, džem i boom*, koji je nastao spajanjem ready madea, predmeta svakodnevne upotrebe, s tradicionalnim kiparskim modeliranjem. Naime, Ruf je u objekt ugradio 3 stolne lampe i radni stol na čijoj je površini izmodelirao imaginarni pejzaž. Apstraktni oblici, udoline i brežuljci mjesta su koja autora evociraju na njemu važne uspomene. Pronicanje u dubine vlastitoga sjećanja, naročito djetinjstva i rane mladosti, inspirativno je polazište za većinu autorovih radova.

Drugi Rufov rad *Wunderschön* inspiriran je etno arhitekturom umjetnikova zavičaja. Svjetleći objekt obavijen je izrezbarenom rešetkom tipičnom za drveno graditeljstvo virovitičkoga kraja. Svjetlo kao dodatni oblikovni element pridonosi iracionalnom, nadrealnom dojmu tako karakterističnom za Rufova ostvarenja.

Treće djelo najviše je odgovaralo okvirnoj temi 11. trijenala „Idealnost zamisli – realnost izvedbe“. Ruf je izložio razrađen prijedlog za renoviranje povijesnoga spomenika Karlu Luegeru postavljenom u središtu Beča 1926. godine. Rad je nastao kao odgovor na internacionalni poziv Pressure Group iz Austrije. Karl Lueger bio je bečki gradonačelnik s početka 20. stoljeća, poznat po svojim antisemitskim uvjerenjima, a o politički spornom spomeniku već se podulje vodila diskusija u Austriji. Autor je svoj prijedlog za „renoviranje“ spomenika predstavio videoanimacijom u kojoj vidimo simulaciju rasta bršljana po originalnom spomeniku sve dok ga bršljan nije posve prekrrio do neprepoznatljivosti. Uz video, Ruf je izložio i gipsane modele spomenika u više faza obrastanja bršljanom. Blaženka Perica u uvodnom tekstu 11. trijenala navodi: „Rufova zamisao, zapravo rekonfiguracija ovoga spomenika 'lijepom Karlu' u jednoj 'zelenoj varijanti' nije mogla biti izvedena –

obrastanje, naime, originalnog spomenika u bršljan, kako je to umjetnik predvidio, priječili su razni vrlo djelotvorni urbanistički zakoni o zaštiti spomenika u Beču¹. Taj zanimljiv koncept „prekrivanja i rastakanja“ spomenika bršljanom upućuje na Rufovo zalaganje za anti-monumentalnost spomeničke skulpture općenito.

Otada je prošlo tri godine i Ruf se potvrdio kao umjetnik izuzetne osobnosti. Iza njega je nekoliko vrlo uspješnih samostalnih izložaba: u Galeriji Studentskoga centra (2013.) i Galeriji Academia Moderna (2014.) u Zagrebu, Multimedijalnom kulturnom centru Split (2014.), Galeriji Atelieri Žitnjak u Zagrebu (2015.).

Igor postupno u svoje instalacije ili objekte uvodi i druge medije. Tako je već 2013. u djelu *Medvjedolav* izraz proširio izvan konteksta medija skulpture i uveo performativne elemente. Izmodelirao je stražnje noge hibridnoga stvora koji je nešto između lava, medvjeda i čovjeka i od skulpture u poliesteru načinio govornicu, bolje reći „pozornicu“, na koju se može popeti prislonjenim ljestvama. Autor na toj neobičnoj pozornici, koja je zapravo skulptura, izvodi scensko-vokalno-instrumentalnu akciju u kojoj svira, puši, pije pivo i recitira autorsku pjesmu. Znači, djelo je kombinacija skulpture i glazbeno-scenskog izvođenja.

Slijedi performans *Kuća Tarzanove mame* (Academia Moderna 2014.), glazbeno-scensko djelo, u kojem je težište na izvedbi (pjevanje, sviranje). Umjesto trodimenzionalnih, voluminoznih skulptura koje je dotada modelirao, Ruf je izgradio kulise za nastup četveročlanoga vokalno-instrumentalnog sastava koji se naziva *Kuća Tarzanove mame*. Na sceni se pojavljuje samo naznaka kuće s granom te smo svjedoci procesa rastakanja skulpture.

Na tom putu dokidanja medija skulpture jest i rad koji Ruf izlaže na XII. trijenalu pod nazivom *Pećina*. U zasebnoj izložbenoj dvorani Ruf je izgradio ambijentalnu instalaciju koja je, zapravo, pozornica za performans. Inscenirao je prostor primordijalne nastambe unutar koje će se izvoditi performans na samom otvorenju Trijenala i sukcesivno tijekom trajanja manifestacije.

Ambijentalnu instalaciju autor je oblikovao kao unutrašnjost pećine, prve čovjekove nastambe u kojoj su se naši preci osjećali zaštićeno i ugodno. Od gipsanih ploča, stiropora i

¹ Blaženka Perica: XI. trijenale hrvatskoga kiparstva, Gliptoteka HAZU, 30. lipnja – 12. kolovoza 2012., str. 16.

kartona izgradio je umjetni ambijent analogan dioramama iz prirodoslovnih muzeja, tj. prikazima okoliša, prirodnih staništa u kojima su smještene preparirane životinjske vrste. Ruf izabire izoliranu sredinu, daleko od civilizacije, poput pustinjaka koji su tražili put k spoznaji i veće razumijevanje svijeta oko sebe. Pećina je, zapravo, metafora krajnjeg asketizma, meditativne izoliranosti i povlačenja u vlastiti intimni svijet.

Prostor je ispunjen osnovnim rekvizitima za preživljavanje poput ognjišta (viseći lonac na vatri u kojem se kuha obrok), knjiga, banana i plastičnih boca s vodom. Tu autor pribjegava scenskim efektima koje je posudio iz kazališne prakse poput simulacije vatre i pare tipično kazališnim rekvizitima (tkanina od svile i ventilator simuliraju vatru, a stroj ispušta paru). Neopterećen tautološkim promišljanjima, Ruf ne loži pravu vatru u galerijskom prostoru, već bira jednostavnije, bezopasno sredstvo kako bi dočarao primordijalnu „kućnu“ atmosferu.

Glavni je dio djela autorova izvedba, sam umjetnik sa svojim kretnjama, gestikulacijom, glasom, sviranjem gitare, energijom, ukratko izvedbom. Rufov izgled s bradom i brkovima te dugom kosom fantastično se uklopio u lik pustinjaka.

Ruf šeta po nastambi, ubacuje hranu u kotao i puši, svira gitaru i pjeva autorsku pjesmu:

Ja već dugo živim ovdje, skoro deset godina.

Imam sve što mi treba, znate, zadovoljan sam.

Imam kotlić, gitaru, bananu i vitamina sto

Al evo da ne pričam sam o sebi, pitajte mi ženu.

On već dugo živi ovdje, skoro deset godina.

Ima sve što mu treba, znate, zadovoljan je.

Ima kotlić, gitaru, bananu i vitamina sto

Al evo da ne pričam ja o njemu, pitajte mu mamu.

I tako redom i sestra, bakica, pokojni djed, prijatelj.....potvrđuju autorovu priču.

Djelo obiluje narativnošću i višeznačnim porukama. Ruf nam pripovijeda svoju priču, koju, poput mantre, stalno ponavlja. Riječi pjesme koje se nižu u beskraj bolno su ironične. Autor

se tješi i uvjerava i nas i sebe da je zadovoljan svojom sudbinom. Sudbinom „čudaka“ koji živi na rubu egzistencije i „ima banane i vitamine i dobro mu je“. Zvukom i bojom glasa dodatno naglašava ekspresiju izvedbe, te postajemo svjesni umjetnikove duboke i teške spoznaje. Ruf naprosto zrači pozitivnom i „prosvijećenom“ energijom čovjeka koji razumije sebe i svoje mjesto u društvenoj zajednici.

Riječ je o specifičnoj i proširenoj umjetničkoj formi, svojevrsnom konceptu u kojem autor kombinira ambijentalnu instalaciju, vokalno-instrumentalnu interpretaciju i akciju. Tu je i videosnimka izvedenog performansa koji se projicira na zidu galerije između autorovih izvedbi uživo.

U sklopu samostalne izložbe u Galeriji Atelieri Žitnjak Ruf je izložio samo videosnimku svojeg performansa *Pećina*, a instalaciju je izgradio u svojem atelijeru u kojem je i snimio video. Na Trijenalu prvi put izvodi djelo uživo pred publikom. Očekuje reakciju publike i ne može predvidjeti njihove reakcije. One mogu promijeniti tijek izvedbe i mogu postati dio same izvedbe. Publika se može uključiti u akciju i njihova je reakcija neizvjesna, što dodatno intrigira umjetnika. Tako da performans *Pećina* možemo smatrati i socijalnom skulpturom zbog proširene umjetničke forme, svojevrsnom konceptu koji kombinira trodimenzionalnu instalaciju, glazbu, akciju i reakciju publike.

Lida Roje Depolo